

//TREURE EL COS A PLAÇA: EINES PER REPENSAR LA
REVOLTA
//

SUBMISSION DATE: 01/06/2016 // ACCEPTANCE DATE: 02/06/2016
PUBLICATION DATE : 15/06/2016 (pp 99-100)

CÈLIA NADAL PASQUAL
UNIVERSITÀ PER STRANIERI DI SIENA
ITALIA
nadal@unistrasi.it

Corpi in rivolta.
Spazi urbani, conflitti e nuove forme della politica
Federica Castelli
Mimesis/Eterotopie
Milano - Udine, 2015
(182 pp.)

Corpi in rivolta és el resultat d'una tesi doctoral transformada en llibre per la col·lecció Eterotopie de l'editorial Mimesis. Tracta sobre l'experiència del ser plegats en tant que subjectes-cossos en l'espai públic en un context de revolta o de revolució; un tipus de situacions que es llegeixen a la llum de la diferència sexual. El corpus teòric que s'invoca (Lorau, Irigaray, Cavarero o Arend) instal·la el diàleg en el sí del pensament feminista, perquè l'autora sap i fa saber que “col feminismo, hanno fatto irruzione sulla scena politica tutte le categoria tradizionalmente considerate non politiche: ‘desiderio, autocoscienza, appropriazione del corpo, pratica dell'inconscio” (p. 46, incloent una cita interna de Melandri); una tradició filosòfica que Castelli reprèn, desenvolupa i de la qual passa a formar-ne part.

L'estructura del llibre comprèn un capítol que fa de premissa, quatre parts d'anàlisi teòrica i un estudi de cas: la comuna de París. La perfecció introdueix les línies claus que s'aniran desenvolupant al llarg de l'estudi, com ara el concepte del Polític (construït a partir del principi d'un neutre que no fa sinó reflectir la visió androcèntrica del món, tal i com havia descrit Bourdieu) i del no-Polític (construït per exclusió del neutre: “il corpo, la donna, la forza e la violenza”, p. 7). S'estableix així una primera advertència: que el Polític defineix, exclou i normativitza l'alteritat; una representació, doncs, que també en el context de l'anàlisi del poder i de la revolta, cal desneutralitzar. Amb aquest objectiu s'excava, en el

capítol primer («Differenza, corpo, forza: il rimosso del Politico»), una idea d'allò polític a partir de la demos grega, subratllan-t'hi l'aparell ideològic que legitimava l'exclusió de la dona com a base de l'idea que associa el cos sexual femení al desordre anti-polític. D'aquí es deriva la reivindicació de considerar el cos exposat a la plaça pública com a alternativa a aquest ordre polític excloent. El capítol 2 («Rivoluzioni, rivolte e tumulti») es dedica a diferents tipologies o formes de conflicte fora de l'esfera oficial, és a dir, fora del monopoli de força i violència que té la institució política. Castelli hi proposa una definició dels conceptes de Revolució i de Revolta, valorant el seu impacte en la temporalitat històrica segons la definició hegemònica del transcurs del poder: “alla rivoluzione, immersa nella logica della Sovranità, le rivolte, nate da situazioni di assenza o di crisi dello Stato sovrano” (p. 12). Un tercer apartat, que porta per nom el títol del llibre, es dedica a la psicologia de la massa (la folla) no com un ens abstracte, sinó radicat en els cossos; així com al pensar la diferència sexual dels mateixos cossos concrets a plaça en el marc de les noves formes de política (posant èmfasis amb alguns conceptes claus de la filosofia contemporània com el de la biopolítica). El quart («Donne e rivolta») apunta a la relació dones-violència, i en com aquest lligam ha estat sovint presentat com a sinònim de perill i de despolitització. En canvi:

Non più sulla negazione, la realtà della piazza entra in circolo con la politica delle donne. Da un lato, questa reinventa e trasforma la piazza; da l'altro, l'esperienza viva, a volte lucida, così come anche la rabbia e la paura che il corpo esperisce in piazza, vivificano la riflessione politica. La ricchezza corporea nutre la politica di relazione fatta lontano dalle piazze, così come la piazza riceve significato e forza al di là di un obiettivo e di un'urgenza contestuale. (p. 137)

Finalment, totes aquestes reflexions s'apliquen a l'estudi de cas de la coneguda comuna creada el 1871 a la capital francesa, i més específicament, de les dones que hi formaren part. És interessant resseguir el fil conductor entre l'exclusió de la dona en la construcció política de la polis grega i la invisibilitat d'aquelles dones franceses, com ho és encara més aplicar les eines tòriques aquí confeccionades per analitzar les revoltes del París actual, de les places de les primaveres àrabs, de Catalunya i de Sol.

La revolta, la d'ahir i la d'avui, no seria només un èxit en la mesura que ennobleix els seus objectius polítics concrets, sinó també pel fet de fracturar la unitat del Polític que per tradició s'ha sempre esbiaixat cap al costat del medesimo patriarcal, aquell que alteritza les dones i tot el que secularment s'hi ha associat.